

Coalitieakkoord 2022 - 2026

Zichtbaar en dichtbij

Samen bouwen aan een duurzame
en vitale gemeente

Midden in de samenleving

Introductie

Met dit coalitieakkoord bouwen wij verder aan de duurzame en vitale gemeente Alphen aan den Rijn waar het goed leven, wonen en werken is. Als gekozen vertegenwoordigers hebben wij de ambitie en verantwoordelijkheid ons hiervoor met de volle 100% in te zetten. We willen en kunnen dat omdat we het samen doen met jullie, de inwoners, de ondernemers, de verenigingen, de maatschappelijke partners. We staan midden in de samenleving, daar waar het gewone leven zich afspeelt. We luisteren naar wat goed gaat en naar wat beter moet.

We maken met elkaar de keuzes voor de toekomst. Dat is nodig omdat de keuzes die we de komende vier jaar maken richting geven aan de komende decennia. Denk aan de ontwikkeling van nieuwe woningbouwlocaties. De route naar energieneutraal, circulair en klimaatbestendig in 2050. De samenleving verandert: minder jongeren, meer ouderen en nieuwkomers. Dat heeft consequenties voor de arbeidsmarkt, de economie en de zorg. Hoe realiseren we bestaanszekerheid voor iedereen, gelijke kansen, gezondheid en welbevinden?

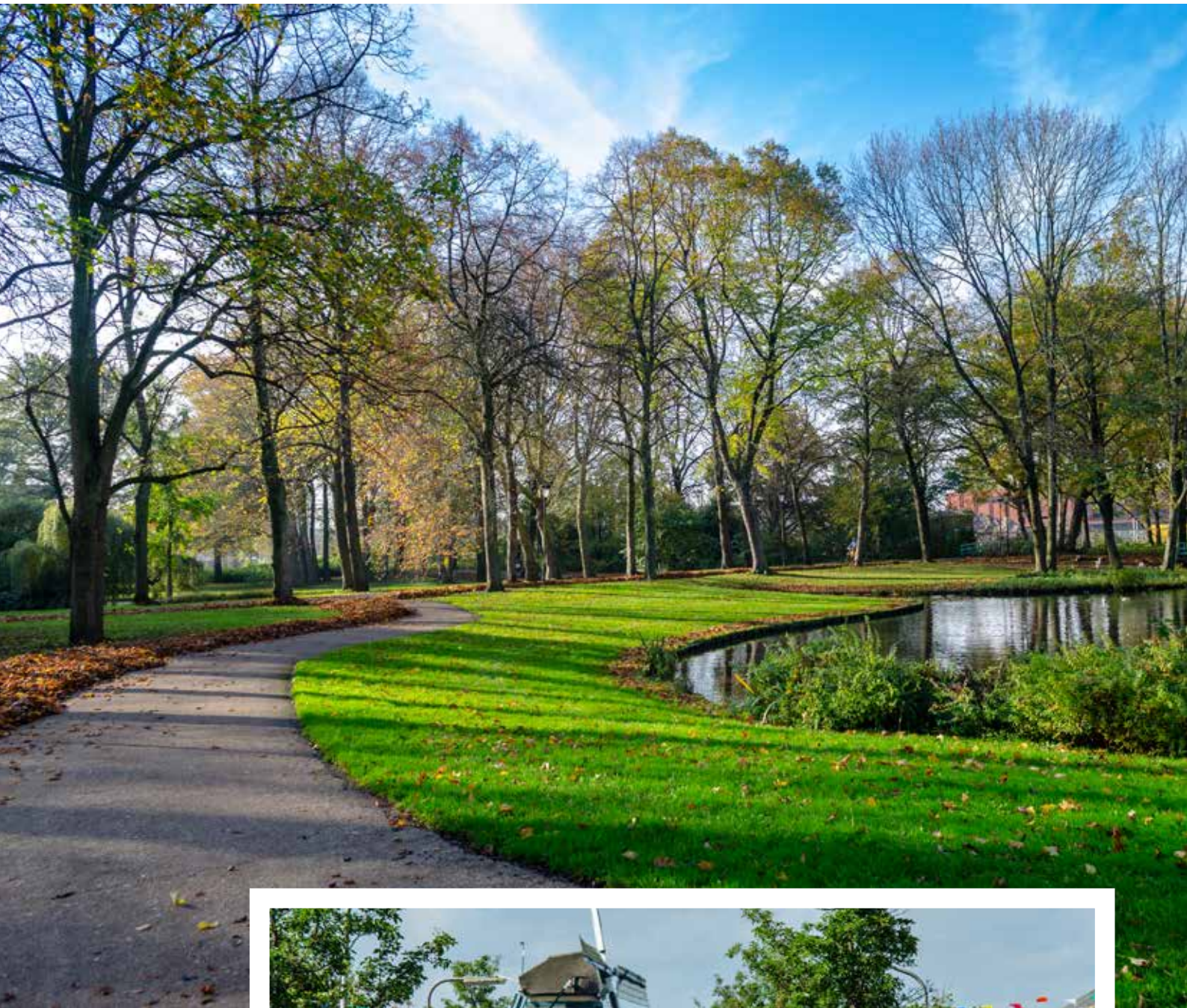
Alphen aan den Rijn is de veiligste 100.000+ gemeente van Nederland. Dat maakt onze gemeente aantrekkelijk en dat willen we graag zo houden. We doen dat door samen met onze partners in te zetten op preventie, toezicht en handhaving. En door elkaar aan te spreken als dat nodig is.

Dit coalitieakkoord geeft de hoofdlijnen aan. Daarbij hebben we advies gevraagd aan alle andere partijen in de raad en aan ruim dertig maatschappelijke partners. Dit akkoord willen we met de gemeenteraad uitwerken tot een uitvoeringsprogramma voor het college. Ook dat uitvoeringsprogramma geeft veel ruimte voor initiatieven, zeggenschap en adviezen door iedereen die betrokken is bij de Alphenese samenleving. Zo bouwen we aan vertrouwen in de lokale politiek op de enige manier waarop dat kan: door een betrouwbare overheid en partner te zijn.

De onderhandelaars namens de fracties van Nieuw Elan, VVD, CDA en D66.

Zichtbaar en dichtbij

Samen bouwen aan een duurzame en vitale gemeente

Inhoud

Midden in de samenleving	03
Met en voor inwoners	06
Bouwen om te wonen	10
Groen doen we samen	14
Economisch vitale gemeente	18
Bereikbaar en bereisbaar	22
De basis op orde	24
Vitale wijken	28
Positieve gezondheid	32
Financiële leidende principes	36
Samenwerking met partners	38

Met en voor inwoners

Dienstverlening, participatie en organisatie

De gemeente heeft een belangrijke en zeer diverse taak naar haar inwoners. De gemeente draagt bij aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken en is verantwoordelijk voor de infrastructuur. De gemeente levert zelf producten en diensten en financiert anderen om deze te leveren. Inwoners hebben daarin soms weinig te kiezen: je paspoort of de inrichting van je woonerf kan niemand anders leveren. Dit alles maakt het van groot belang dat de gemeente zorgvuldig is in het communiceren met inwoners en in wat zij doet.

Zeggen wat je doet en doen wat je zegt

Van alle medewerkers verwachten we een oplossingsgerichte houding. Dat betekent spreken en schrijven in Nederlandse taal, luisteren naar de vraag van de inwoner en uitleggen wat wel en wat niet mogelijk is. Het betekent ook: meedenken en meewerken bij alternatieve oplossingen. Boven alles moet de gemeente betrouwbaar zijn naar haar inwoners: zeg wat je doet en doe wat je zegt. Deze houding verwachten we ook van organisaties die in opdracht van de gemeente werken.

Een oplossingsgerichte houding komt tot uiting in weinig klachten van inwoners en organisaties. Zijn er toch klachten, dan is de procedure daarvoor helder en wordt een klacht in één keer goed aangepakt en opgelost.

Iedereen aan zet

We zetten stevig in op samenwerking en participatie met inwoners, organisaties en ondernemers. Met participatie vergroten we de zeggenschap en de gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het participatiekader 'Iedereen aan zet' is hierbij de leidraad. Dat vraagt van ons dat we weten wat er leeft in de samenleving, dat we inwoners proactief betrekken bij het opstellen van beleid en dat we initiatiefnemers ondersteunen bij het realiseren van hun plannen. We zijn vooraf duidelijk over het niveau van participatie, dat kan variëren van informeren, raadplegen of adviseren tot coproduceren of meebeslissen. Tijdens het hele

traject zijn we helder over de voortgang van het proces, ook als er even niets gebeurt. We laten weten wat er met de inbreng van de deelnemers is gedaan en wat de uitkomsten zijn. In raadsvoorstellen worden waar dat mogelijk is verschillende alternatieven voorgelegd.

Uitdaagrecht

Via het uitdaagrecht (Right to Challenge) kunnen inwoners individueel of als groep bij de gemeente een alternatief voorstel indienen voor bijvoorbeeld de uitvoering van een collectieve voorziening in het kader van de Wmo of het onderhoud van een park, sportveld of andere maatschappelijke voorziening. Het doel hiervan is om inwoners de rol van samenwerkingspartner te geven, waarmee inwoners dus meer zeggenschap over hun eigen leefomgeving krijgen. Naast dit meer formele uitdaagrecht kiezen we ook voor meer toegankelijke vormen. Denk aan de mogelijkheid van een startlening, voor initiatieven die zonder dit niet op gang komen, of aan een uitvoeringsbudget. We nodigen organisaties en inwoners uit om thema's op de politieke agenda te zetten.

We gaan door met succesvolle budgetten op wijk- en buurtniveau zoals de leefbaarheidsbudgetten. We blijven methoden als Alphen Begroot inzetten waarbij inwoners samen met ons bepalen waar deze budgetten aan besteed worden.

De georganiseerde inwoners overleggen -zoals de dorpsoverleggen en belangenverenigingen- blijven belangrijk omdat zij een goed inzicht hebben in wat er omgaat in de wijk of het dorp en zo tot nieuwe inzichten kunnen komen of omdat zij inwonersgroepen verder kunnen helpen. We evalueren de werking van de overeenkomsten met dorpsoverleggen om te toetsen of zij hiervoor passend zijn.

De raad komt naar je toe

In de gemeenteraad wordt regelmatig gesproken over onderwerpen die een specifiek dorp of een specifieke wijk aangaan. Dan is het logisch om dit onderwerp ook te bespreken in dat dorp of die wijk. De raad en het college gaan dit regelmatig doen. Dit kan ook op initiatief van een dorpsoverleg of groep inwoners, of in afstemming hiermee.

Transparante gemeente

We gaan beter laten zien waar de gemeente elk jaar het geld aan uitgeeft. We doen dat als eerste

door per dorpskern in beeld te brengen welke investeringsuitgaven gedaan worden.

Digitalisering

De vragen en eisen die gesteld worden aan de gemeente veranderen en worden complexer. De eisen die gesteld worden aan de dienstverlening zijn hoog. Het Rijk legt steeds meer taken en verantwoordelijkheden bij de gemeente als de meest nabije overheid. De technologie en digitalisering nemen toe en daarmee ontstaan nieuwe vraagstukken: inwoners en ondernemers willen hun zaken snel online kunnen regelen op een tijdstip dat hen past. Omdat het om persoonlijke gegevens kan gaan moet de digitale veiligheid op orde zijn zodat er geen sprake is van identiteitsfraude. We verwachten dat de informatisering en automatisering op orde is en doelmatig werkt.

Met digitalisering willen we de betrokkenheid bij de lokale democratie versterken. Net als in andere sectoren willen we de principes als e-democratie en digitale tools inzetten voor burgerparticipatie. Dit moet bijdragen aan een transparanter en interactiever besluitvormingsproces. Waar het kan maken we gebruik van succesvolle toepassingen in andere gemeenten.

Een aantal taken is voor onze gemeente ondergebracht bij de Bedrijfsvoeringsorganisatie Rijn en Braassem (BVO). We onderzoeken of deze organisatie doelmatig werkt en of de investering in de BVO in lijn is met wat nodig is.

Wendbare organisatie

Om als gemeentelijke organisatie goed te blijven presteren zijn medewerkers nodig die meebewegen met de eisen die de omgeving stelt. Naast vakspecialisten zijn generalisten nodig die breed inzetbaar zijn. Niet elk specialisme wordt continu gevraagd. Ook zijn niet alle werkzaamheden altijd in gelijke mate aan de orde. Dit betekent dat we werken met een flexibele schil. Dit kan zowel binnen de organisatie geregeld worden als met inzet van partners. In elk geval is behoefte aan strategische personeelsplanning zodat we tijdig kunnen anticiperen op veranderende of nieuwe ontwikkelingen.

De krapte op de arbeidsmarkt is ook binnen de gemeentelijke organisatie voelbaar. Met de inzet op een veilige organisatie waar je gezien en gewaardeerd wordt investeren we in de mede-

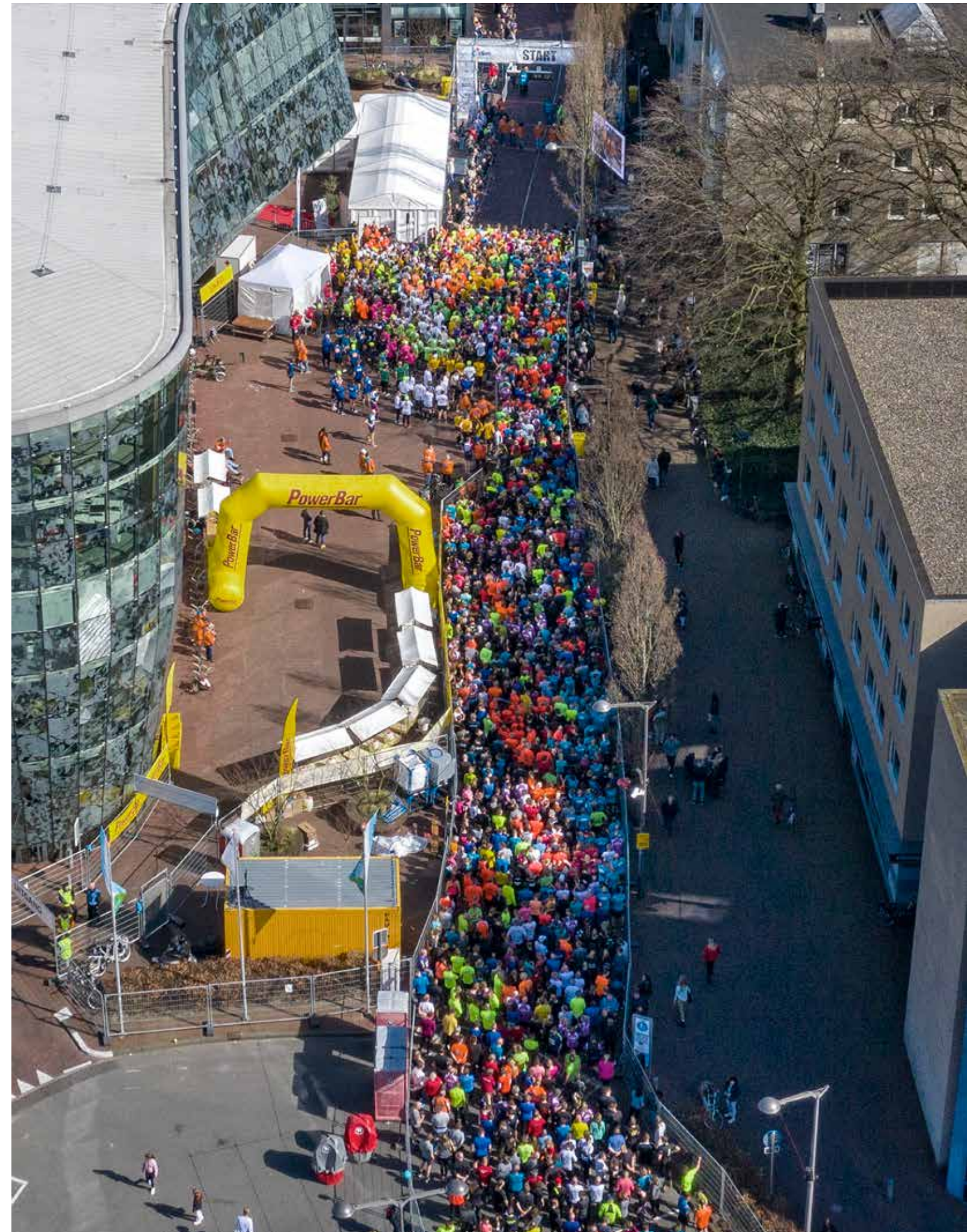
werkers. We willen een organisatie zijn waar mensen graag en fijn werken. Dat vraagt van bestuur en management dat het weet wat er leeft onder de medewerkers en hiernaar handelt. Zo bouwen we met elkaar aan een lerende organisatie die past bij de opdrachten waar zij voor staat.

Regionalisering en verbonden partijen

De gemeente heeft meerdere grote financiële belangen in diverse organisaties, de zogenaamde verbonden partijen. Vaak zijn dit samenwerkingsverbanden met meerdere gemeenten of andere samenwerkingspartners.

In Holland Rijnland werken we aan regionale opgaven. Samen willen we toe naar een sterke, gezonde en toekomstbestendige regio. Hoe we dit gaan realiseren, staat onder meer beschreven in de Regionale Omgevingsagenda (ROA), de Regionale Mobiliteitsstrategie (RSM) en de Regionale Energiestrategie (RES). Deze samenwerking is onmisbaar om met de provincie en het Rijk tot afspraken te komen. Ook is samenwerking verplicht of nodig voor de uitvoering van taken op het gebied van veiligheid en preventie (GGD), arbeidsmarkt en jeugdhulp. Met Nieuwkoop en Kaag en Braassem hebben we strategische agenda's opgezet voor de omgevingsvisie en het sociaal domein. De netwerksamenwerking met Gouda en Woerden is relevant voor de positionering in het Groene Hart. Deze samenwerkingen bieden tevens mogelijkheden om subsidies of cofinanciering te verkrijgen.

We blijven kritisch in de meerwaarde en noodzaak van deze samenwerking en de kosten die daarmee gepaard gaan.

Bouwen om te wonen

Wonen

Alphen aan den Rijn is een prachtplek om te wonen. Het heeft een scala aan dorpen te midden van groen en water met stedelijke voorzieningen in Alphen Stad. Helaas wordt dat wonen steeds minder betaalbaar en bereikbaar. Daardoor zien we dat jongeren die opgegroeid zijn in de gemeente en zelfstandig willen gaan wonen langer thuis blijven wonen dan ze willen. Gezinnen die verlangen naar een woning met een tuin zoeken hun heil elders. Of zij blijven te lang te klein wonen. En als je wel lang en gelukkig woont in je vertrouwde omgeving moet je soms

alsnog verhuizen naar een vreemde plek als je oud bent en zorg nodig hebt.

Meer en sneller

We gaan de komende jaren meer woningen realiseren en het bouwtempo opvoeren. Het bouwen op kansrijke woningbouwlocaties binnen de bebouwde omgeving gaan we versnellen waar het kan in alle kernen en in Alphen Stad. Voor alle dorpskernen en wijken geldt dat we de eigenheid en karakteristieken willen behouden met inzet van een actieve grondpolitiek.

boven winkels of bedrijven en creëren woonruimte in leegstaande panden en op braakliggende terreinen. Ook zien we kansen voor kleinschalige dubbelfuncties van wonen en bedrijvigheid. We bieden maatwerk bij inwoners die hun woning willen aanpassen waardoor deze beter en langer passend is.

Met de omgevingswet zetten we in op meer en betere samenwerking met bedrijven, ondernemers en inwoners en op het versnellen van procedures. We willen vergunningen sneller afgeven en bij bezwaren houden we het tempo hoog zodat er snel duidelijkheid is.

Knooppunt

Bij het realiseren van de nieuwe wijken aan de stadsrand behouden we oog voor het groene plattelandsgelalte van de gemeente. Biodiversiteit en de cultuurhistorische waarden van het landschap zijn een belangrijk uitgangspunt voor het ontwerp. We combineren dit met andere urgente maatschappelijke opgaven zoals klimaatadaptatie, landbouw- en energietransitie. Op deze manier kunnen wij zowel de 'Randstad-kwaliteiten' als de 'Groene Hart-kwaliteiten' van onze gemeente versterken. Alphen aan den Rijn ontwikkelt zich zo tot een knooppunt waar vervoer en wonen samenkomen. Een knooppunt is een belangrijke basis voor een gezonde en levendige economie. Onze gemeente heeft veel midden- en kleinbedrijf. Voor de medewerkers zijn voldoende betaalbare woningen dichtbij nodig.

Ruimte voor iedereen

De woningbehoefte is groot onder alle leeftijdsgroepen en in alle kernen. En: zoveel mensen, zoveel wensen. We willen voor iedereen huizen bouwen. Voor onze jongeren, spoedzoekers, dak- en thuislozen en om te voldoen aan de taakstelling om statushouders te huisvesten. Er is behoefte aan betaalbare studio's of appartementen, aan grote en kleine eengezinswoningen met een tuin en aan ruime en luxere appartementen. We breiden het aantal sociale huurwoningen uit en streven naar 30%. In elk geval wordt dit aanbod niet lager dan 25%. De ambitie is om daarnaast 40% huur- en koopwoningen in het betaalbare- en middensegment te realiseren. Na twee jaar evalueren we of deze percentages aansluiten bij de behoefte.

Met de voorgestelde wijziging van de huisvestingswet krijgen we meer ruimte om

We maken altijd meer plannen dan we ook echt kunnen bouwen zodat we ook bij tegenvallers voldoende nieuwe woningen realiseren. Met een planning van 130% moet het mogelijk zijn om 7.500 tot 10.000 woningen te bouwen in de periode tot 2030. Vanaf 2025 kunnen we in Alphen Stad niet meer bouwen zonder de leefbaarheid aan te tasten. Dan is uitbreiding in de Gnephoek en de Noordrand absoluut noodzakelijk om aan de behoefte te kunnen voldoen. Op de gemeentelijke website is steeds een actueel overzicht van de woningbouwlocaties te vinden.

De tijd tussen plannen maken en starten met bouwen is ongeveer vijf jaar. Zo lang kunnen we niet wachten. Daarom realiseren we ook tijdelijke huisvesting. Zo is snel meer woonruimte beschikbaar als overbrugging naar permanente huisvesting. We stimuleren wonen in leegstaande etages

woningen toe te wijzen aan inwoners met een lokale binding. Hier gaan we dan ook zeker gebruik van maken. Tegelijkertijd houden we ruimte om woningen toe te wijzen als sprake is van maatschappelijke of economische binding. We hechten hier bijzonder aan bij inwoners met vitale beroepen zoals verpleegkundigen, leerkrachten en politieagenten. Zo kunnen we voldoende beschikbare medewerkers in onze gemeente hebben en houden.

Variatie

We kiezen voor veel variaties. Een tiny house voor de inwoner die een duurzame en ecologisch verantwoorde woning kiest. Een kangoerewoning voor de inwoner die behoefte heeft aan hulp dichtbij en een netwerk heeft dat dit graag wil bieden. Hofjeswoningen voor de inwoners die betaalbaar gelijkvloers willen wonen met privacy in combinatie met saamhorigheid.

Partnerschap

We zien nu dat er jaren overheen gaan voordat het plan voor een nieuwe wijk of woninglocatie werkelijkheid wordt. De gemeente kan dit immers niet alleen beslissen maar is afhankelijk van medewerking van het Rijk en de provincie. We zetten dan ook onze krachtige lobby voort om meer bouwen mogelijk te maken.

Voor de realisatie van bouwplannen werken we samen met de corporaties, bedrijven, ondernemers en inwoners. Op 1 januari 2023 treedt de omgevingswet in werking. Met deze wet is meer ruimte voor zeggenschap, zijn regels begrijpelijker en is meer maatwerk mogelijk. Dit sluit goed aan bij onze ambitie om samen te werken met inwoners. We rekenen op betrokkenheid van inwoners bij bouwplannen en zoeken dat ook actief op. We ondersteunen inwoners die in groepsverband willen wonen en hierbij zelf het initiatief nemen. Een mooi voorbeeld hiervan is een Knarrenhof. Ook de starters op de woningmarkt gaan we ondersteunen zodat zij eenvoudiger een eigen huis kunnen kopen.

Het blijft groen en blauw

Met de keus voor bouwen in de Gnephoek en de Noordrand kunnen we uitbreiden en tegelijkertijd ruimte voor groen en water in de bebouwde omgeving realiseren. Ook in de bestaande woonwijken willen we zoveel mogelijk groen en blauw. Je wilt immers bovenal wonen in een fijne omge-

ving waar ruimte is om te spelen en te sporten. Een groene en schone leefomgeving draagt bij aan de gezondheid en de veiligheid.

In Boskoop en elders in het buitengebied zijn diverse boomkwekerijen die vragen om herinrichting. Met de ruimte-voor-ruimte regeling wordt de bouw van woningen toegestaan in ruil voor beëindiging van het bedrijf en sloop van verouderde en niet meer gebruikte agrarische bedrijfsgebouwen. Hierdoor verbetert de leefbaarheid van het gebied met behoud van het landelijke karakter.

Een wijk bouwen vraagt meer dan woningen

Een nieuwe wijk bouwen betekent een nieuwe leefomgeving creëren. Naast woningen voor diverse doelgroepen zijn voorzieningen dichtbij nodig. Denk aan de kinderopvang, de basisschool en het wijkcentrum. De huisarts, de apotheek en de supermarkt. De bereikbaarheid moet georganiseerd worden met openbaar vervoer, wegen en fietspaden. En in je wijk wil je een speelplek en mogelijkheden voor je wandelommetje. Met een integrale visie op woonplezier regelen we dit zodat Alphen aan den Rijn de komende decennia die fijne woonplek blijft.

Groen doen we samen

Klimaat, duurzaamheid en afval

Om een gezonde en duurzame samenleving te behouden voor ons en onze kinderen zijn stevige veranderingen nodig. De aarde raakt uitgeput, het klimaat verandert, planten en dieren verdwijnen en onze afvalberg groeit. Daarom hebben we ons aangesloten bij de landelijke ambitie om in 2050 volledig energieneutraal, circulair en klimaatbestendig te zijn.

Om energieneutraal en aardgasvrij te worden is een stevige energietransitie nodig. De energietransitie gaat kortgezegd over energie besparen, opwek van hernieuwbare elektriciteit, duurzame warmtevoorziening en duurzame mobiliteit. Klimaatadaptatie is nodig om een klimaatbestendige omgeving te realiseren die gezond en prettig is voor mensen, dieren en planten. Dus een omgeving die is voorbereid op extreem weer met grote wateroverlast, droogte en hitte. Met 'circulair' bedoelen we dat grondstoffen na gebruik hergebruikt worden in een andere vorm en niet bij het afval belanden.

Ambitie energietransitie

In 2050 energieneutraal en aardgasvrij betekent dat in 2050 het energieverbruik binnen de regio Holland Rijnland volledig wordt gedekt door energie uit duurzame energiebronnen of restbronnen. Daarvan komt minstens 80% uit onze eigen regio of van wind op zee. De resterende

20% vullen we in door bijvoorbeeld restwarmte of geothermie uit de nabijheid van onze regio. Ook zetten we in op 30% energiebesparing ten opzichte van het energiegebruik in 2014.

De klimaat- en duurzaamheidsambitie vraagt veel van ons allemaal: van inwoners, verenigingen, organisaties, bedrijven en de gemeente zelf. Om echt zaken voor elkaar te krijgen is samenwerken, experimenteren en innoveren onmisbaar. Deze werkwijze staat dan ook centraal.

Het elektriciteitsnetwerk dient uitgebreid te worden om teruglevering en ontwikkeling mogelijk te maken. We gaan hierover in gesprek met Liander. We gaan er van uit dat de hiervoor benodigde ruimte niet ten koste gaat van de huidige omvang van de bedrijfsterreinen.

In het Duurzaamheidsprogramma 2021-2030 is uitgebreid vastgelegd hoe we samen Alphen aan den Rijn duurzaam kunnen maken en welke ambities we hebben met betrekking tot de energietransitie. De specifieke ambities in deze coalitieperiode leest u hieronder.

Ladder van duurzaamheid

Verduurzamen kan op veel manieren. Van kleine stappen in en dicht bij huis naar grotere maatregelen in de gemeente, regionaal of landelijk. Met al deze stappen bij elkaar kunnen we veel bereiken. We noemen dit de ladder van duurzaamheid. Energie die niet opgewekt wordt is het meest duurzaam.

De eerste trede van de duurzaamheidsladder is inzetten op preventie van energiegebruik. Door isolatie te stimuleren gebruiken we minder energie. Dit is goed voor het milieu en ook voor de portemonnee van inwoners. De tweede stap is het duurzaam opwekken van de energie die toch nodig is. Bij groene energie leggen we in onze gemeente de prioriteit bij zonne-energie. Om te weten hoeveel zonne-energie we gaan opwekken is eerst onderzoek nodig naar de totale behoefte in onze gemeente. Hierdoor kunnen we gerichte programma's ontwikkelen voor specifieke wijken, waarbij we met meerjarige afspraken gaan samenwerken met het bedrijfsleven om doelen te realiseren. Zonne-energie wordt gewonnen op daken. Winning op land doen we alleen als er een dubbele functie is, zoals een parkeerdek met zonnepanelen als overkapping. We zien goede mogelijkheden in het opslaan van zonne-energie

voor gebruik op een later moment via een thuisbatterij. Deze kan bijvoorbeeld gecombineerd worden met een slimme laadpaal.

Een mooi voorbeeld is het zonnepark in Boskoop. Hier is een waterplas gegraven met drijvend daarop een drie hectare groot zonnepark. De plas is ongeveer een meter diep, maar kan ook een meter stijgen. Zo is ruimte voor 30.000 kubieke meter extra water en is het overstromingsrisico voor de omliggende tuinderijen verkleind.

Kleine windmolens komen er alleen op basis van kleinschalige, particuliere initiatieven op hun eigen grond. Deze windmolens mogen geen overlast vormen voor andere inwoners. Onder overlast verstaan wij geluidoverlast en slagschaduw. Daarnaast moeten de veiligheidseisen en wet Natuurbescherming worden gevolgd, zodat mens en dier wordt beschermd. Voor grote windturbines zien we alleen plaats in of aan zee.

De derde stap op de duurzaamheidsladder is het gebruik van fossiele brandstoffen als dit nog nodig is. Dit doen we zo efficiënt mogelijk. Het streven is en blijft om als gemeente aardgasvrij te worden. Per trede zetten we in op informeren, stimuleren, innoveren en samenwerken. Daarbij geeft de gemeente zelf het goede voorbeeld met het realiseren van duurzame maatregelen.

Informeren

Elke dag is er meer mogelijk in het verduurzamen van je huis, bedrijf of leefomgeving. Om inwoners, verenigingen en ondernemers goed te informeren en bewustwording te creëren realiseren we Energiepunten. Dit zijn fysieke informatieplekken die in iedere wijk te vinden zijn, zoals in leegstaande winkels of buurthuizen. Het voordeel van de energiepunten is dat ondernemers en inwoners één aanspreekpunt hebben waar makkelijk informatie kan worden gewisseld. De informatie is natuurlijk ook digitaal te vinden.

We zoeken meer energiecoaches die proactief inwoners in de wijken informeren over duurzame maatregelen die ze kunnen treffen met gebruik van subsidie. Op deze manier wordt verduurzamen niet alleen interessant in het algemeen belang maar ook persoonlijk: het verhoogt het wooncomfort en bespaart kosten. Dit is vooral belangrijk in wijken waar energiearmoede hoog is. Op deze manier bestrijden we deze armoede en verduurzamen we de gemeente.

Stimuleren

We zetten in op kleine en grote acties. We gaan door met Operatie Steenbreek die inwoners bewust maakt van de noodzaak van meer groen in de leefomgeving. We maken het mogelijk dat inwoners een gratis regenton kunnen ontvangen. Zo kan je je planten begieten met regenwater en gebruik je geen kostbaar drinkwater.

We gaan inwoners, bedrijven en organisaties stimuleren om ook echt met maatregelen aan de slag te gaan door meer en hogere subsidies. Nu is het zo dat per woning maximaal € 25.000 geleend kan worden voor maatregelen via een duurzaamheidslening. We willen dit bedrag verhogen en aanbieden tegen een zo laag mogelijke rente. We werken hierbij samen met het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn), de bank Nederlandse gemeenten (BNG) en de financiële sector.

Geen lastenstijging

We gaan de mogelijkheden voor leningen verruimen zodat deze lening voor meer mensen, bedrijven en organisaties mogelijk wordt. Inzet van de verruiming is dat de totale vaste lasten niet stijgen. Een deel van het bedrag dat uitgegeven wordt aan energiekosten wordt ingezet voor een duurzaamheidslening. Met deze leningen worden maatregelen getroffen zoals bijvoorbeeld isolatie, zonnepanelen of een zuiniger Cv-ketel waardoor de energiekosten afnemen. Hierdoor zullen per saldo de vaste lasten niet stijgen, maar neemt de verduurzaming wel toe. Op deze manier wordt de energietransitie voor veel meer mensen en bedrijven haalbaar.

Elektrisch rijden wordt gestimuleerd door voldoende laadpalen te plaatsen. Daarnaast stimuleren we, samen met de EDBA, ondernemers en logistieke bedrijven om elektrisch vervoer rond de centra in te zetten over wegen en water. Op deze manier verduurzamen we vervoer op de laatste anderhalve kilometer tot de eindbestemming. Dit is niet alleen goed voor het milieu, maar geeft ook minder geluid- en fijnstof-overlast.

Innoveren door samenwerken

Zonder voortdurend te innoveren en te ontwikkelen gaan we de klimaatdoelstellingen niet halen. Deze vernieuwingskracht zit bij uitstek in het Alphense bedrijfsleven, de land- en tuinbouw en de kennisinstituten. Door met hen samen te werken kan Alphen aan den Rijn een gemeente worden

waar duurzame innovaties slagen. Met de inzet van langdurige samenwerking en contracten willen we koploper worden op het gebied van onderzoek, ontwikkelen en realiseren van duurzame innovaties. Dit kan bijvoorbeeld met een gezamenlijk opgezette Duurzaamheidsacademie. Voor de praktische uitvoering van innovaties zoeken we samenwerking met Rijnvicus. Daarnaast zetten we meer in op het naar de stad halen van innovatieve startups die inzetten op energietransitie.

Er is voor de toekomst nog veel onzeker, dus we nemen nu geen onomkeerbare stappen: gasleidingen blijven in de grond. Wellicht kunnen deze in de toekomst opnieuw gebruikt worden voor groen gas of waterstof.

Maatregelen gemeente

De gemeente stelt een eigen subsidioloog aan. Deze expert regelt dat de gemeentelijke organisatie goed gebruik maakt van diverse landelijke en Europese subsidies. Vooral op het gebied van klimaat en duurzaamheid is hierin veel mogelijk. Zo komt meer geld vrij om duurzame maatregelen te treffen zonder dat de gemeentelijke kosten omhooggaan.

De openbare ruimte en de gebouwen die van de gemeente zijn gaan we verder verduurzamen. De eerste stap is het isoleren van de gemeentelijke gebouwen, zodat er minder energie nodig is. Daarnaast verduurzamen we de straatverlichting door ledverlichting toe te passen en slimme lantaarnpalen te plaatsen die gaan branden op basis van beweging. We gaan regenwater opvangen en hergebruiken. Dit doen we onder andere door bij nieuwbouwwijken het realiseren van een grijswatersysteem te stimuleren. Ten slotte gaan we zoveel mogelijk duurzaam en lokaal inkopen.

Klimaatadaptatie

Het weer verandert. Steeds vaker regent het hevig of hebben we perioden van extreme hitte. Om onze gemeente hiertegen te wapenen moeten we klimaatadaptatieve maatregelen nemen. Door het uitvoeren van zogenaamde klimaatstress-testen inventariseren we de plekken in onze gemeente die het meeste last ervaren van extreem weer. Dit gaat om het opvangen van extreem veel regen en het bestrijden van droogte en warmte. Na de inventarisatie kunnen we gerichte acties uitvoeren zoals het vergroenen van plekken met veel stenen, zoals onze centra en het planten van meer bomen.

Groen is onze kracht

Een groene leefomgeving maakt mensen gelukkiger en biedt ruimte voor allerlei planten en dieren. Daarom versterken we zoveel als mogelijk het groen. Met de Greenport en het landelijk buitengebied presenteert Alphen aan den Rijn zich als een groene gemeente. We zijn hier trots op en willen dit meer laten zien. We doen dit door de kernen groene entree's te geven in samenwerking met onze lokale ondernemers.

We bepalen samen met de inwoners waar groene structuren moeten komen, hoe ze eruitzien en hoe het groen wordt verbonden door de gehele gemeente en daarbuiten. Alphen aan den Rijn heeft ruim 2,5 miljoen bomen en struiken. De komende jaren hebben we de ambitie om samen met inwoners, lokale bedrijven en organisaties 100.000 extra bomen te planten. Onze gemeente heeft goede boomkwekerijen en daarom gaat onze voorkeur uit naar het planten van bomen die lokaal zijn geteeld.

We hebben de afgelopen jaren de bijstand verbeterd door de bijensnelweg die loopt vanaf de N11 door Kerk en Zanen tot in het centrum. We versterken het leefgebied van insecten door bloemen te zaaien in bermen en behoedzaam te maaien zonder de veiligheid uit het oog te verliezen. Ook stadslandbouw is een mooie aanpak om groen in de leefomgeving te vergroten.

In de afgelopen jaren zijn de problemen met exotische plant- en diersoorten gegroeid. Het groenbeheer is door de komst van meer exoten flink gestegen. De komende jaren zetten we samen met andere partijen die een rol hebben in de bestrijding van exoten in op het maken van beleid- en onderhoudsplannen om de overlast van exoten te beheersen.

Minder afval

Een groene omgeving is ook een schone omgeving. In onze gemeente zijn verschillende vrijwilligers-teams die zich inzetten voor een schone omgeving. De Schone Buurt coaches zoeken actief inwoners op en geven informatie over afvalscheiding. De vrijwilligers van Alphen Schittert en Boskoop Schittert houden op diverse plekken opruimacties in de gemeente. De meer dan 100 container-adoptanten zorgen er met elkaar voor dat de circa 350 containers er spic en span bij staan. Ook bedrijven doen mee in de Bedrijven Afval Estafette. De inzet van al deze vrijwilligers is onmisbaar, vooral ook omdat zij hiermee andere inwoners inspireren en stimuleren.

Het inzamelen en verwerken van afval wordt steeds duurder. Om de afvalstoffenheffing voor inwoners acceptabel te houden treffen we passende maatregelen op basis van de gegevens over afvalscheiding. Wat is in welke buurt nodig en wat heeft het meeste kans van slagen? Zo is het percentage gescheiden afval in wijken met relatief veel hoogbouw het laagst. Om deze reden gaan we in deze wijken een pilot starten met nascheiden van afval. Samen met lokale ondernemers en de EDBA gaan we onder meer onderzoeken hoe we het verpakkingsmateriaal kunnen verminderen binnen onze gemeente. Dit zorgt voor minder afval en minder kosten.

We gaan slimmer afval inzamelen door op basis van data volle containers eerder te legen. Dumpen van afval naast containers of op andere plaatsen accepteren we niet. We controleren dit op verschillende tijden, dus ook 's avonds en in de weekenden. En overtredingen worden stevig beboet.

Alle maatregelen moeten ervoor zorgen dat we 75% van het afval gescheiden aanleveren, waardoor de kosten van afvalinzameling laag blijft voor de inwoners. Nu is het zo dat een tarief berekend wordt voor een éénpersoons- of meerpersoonshuishouden. Om de lasten eerlijker te verdelen onderzoeken we of hieraan meer categorieën toegevoegd kunnen worden. We gaan geen tarief per zak invoeren.

Economisch vitale gemeente

Economie

Een gezonde, sterke en veerkrachtige economie is van groot belang voor al onze inwoners, ondernemers en bedrijven. Dit kunnen wij niet alleen: samenwerking met ondernemers, onderwijs, ondernemersverenigingen en andere maatschappelijke partners is daarbij van groot belang. Samenwerking stopt niet bij onze gemeentelijke grenzen en daarom zoeken we actief de samenwerking op met regionale partners voor een sterke regionale economie. Op deze wijze is Alphen aan den Rijn stevig en duidelijk herkenbaar als dé centrumgemeente van het Groene Hart.

Duurzame circulaire economie

Alphen aan den Rijn als economisch vitale gemeente biedt volop ruimte aan ondernemerschap en zorgt voor werkgelegenheid voor onze inwoners. Hierbij is het belangrijk dat we goed bereikbaar zijn met toekomstbestendige werklocaties en voldoende woningaanbod voor personeel. Daarnaast is er volop ruimte voor recreatie en winkelvoorzieningen. Een aantrekkelijke en economisch vitale gemeente blijven we niet zonder inspanningen. Hiervoor zullen we de komende jaren investeren in een duidelijk

profiel, zodat we herkenbaar zijn voor startups en andere bedrijven. De duurzaamheidsacademie kan hier onderdeel van uit maken. Een onderscheidend en kansrijk profiel is dat van een duurzame, circulaire en groene economie. Met een integrale blik gaan we werken aan dit profiel aan de hand van het verbeteren van de (lokale) economie, de openbare ruimte, de mobiliteit en in het bijzonder de vrijetijdsector.

Nieuwe bedrijvigheid

Voor de werkgelegenheid is het belangrijk om aantrekkelijk te zijn en te blijven voor bestaande bedrijven en voor nieuwe bedrijven. Dit realiseren we op verschillende manieren. Zo geven we meer ruimte aan ondernemers die zich willen vestigen op bedrijventerreinen. We onderzoeken of vermenig van verschillende functies mogelijk is.

Voor startups en innovatieve bedrijven worden we herkenbaar als gemeente die prioriteit geeft aan groene duurzaamheid en circulariteit.

Hierdoor komt er op dit terrein meer werkgelegenheid en wordt de lokale kennis ingezet voor onze opgaves. Dit doen we onder andere door samenwerkingen op te zetten met het mbo-onderwijs in de groene en duurzame sector. Door de samenwerking ontstaat een doorlopende leerlijn van mbo- naar hbo-onderwijs met een verbinding naar de praktijk.

Het vergroenen van het stadshart en de dorpskernen, en het verduurzamen van onze bedrijventerreinen doen we in samenwerking met lokale ondernemers. De komende jaren maken we de winkelgebieden in alle kernen aantrekkelijker en meer onderscheidend. We streven naar meer combinaties van detailhandel met wonen. In leegstaande panden kunnen verschillende functies, waaronder wonen en werken samengebracht worden. Ook geven we meer ruimte aan groen en kunst op straat. Dit maakt de centra gezelliger, zodat meer gebruik wordt gemaakt van de restaurants, cafés en terrassen.

Greenport

Het versterken van de Greenport als belangrijke economische sector heeft onze inzet. We maken het mogelijk dat ondernemers arbeidsmigranten huisvesten op hun eigen terrein. Voorwaarde is dat dit op een kwalitatief verantwoorde wijze gebeurt. We zullen dit controleren en toezien dat er geen overlast ontstaat.

Uitvoeren economische agenda

De lokale economie versterken we samen met de VOA en EDBA en de Greenport door samen de Economische Agenda 2021-2025 uit te voeren. Hierbij zien wij specifiek kansen voor de sectoren bouw, logistiek, landbouw en sierteelt. Wij realiseren toekomstbestendige werklocaties met voldoende ruimte om te kunnen ondernemen in een gezonde arbeidsmarkt. Zo investeren wij in een Mkb-vriendelijke gemeente met goede ondernemersdienstverlening en innovatieklimaat. De gemeente zet in op een doorontwikkeling tot een volwaardige gesprekspartner met een ondernemende en oplossingsgerichte houding aan het loket. Daarnaast richten we het gemeentelijke aanbestedingsbeleid zodanig in dat er binnen het zogenaamde level playing field volop ruimte is voor lokale bedrijven. Meervoudig onderhandse aanbestedingen zetten we bij voorkeur lokaal uit. We zijn daarbij scherp op vermindering en vereenvoudiging van regels. Dit maakt de maatschappelijke betrokkenheid groter en geeft

van het landschap. We kijken integraal naar klimaatadaptatie, biodiversiteit, toerisme en recreatie in combinatie met duurzame energie. Het uitgangspunt blijft hierbij een sterke landbouw. We bieden in het buitengebied ruimte aan experimenten en nieuwe verdienmodellen. Daar waar geïnvesteerd wordt in verbetering van het omgaan met verzilting of tegengaan van bodemdaling geven we samen met lokale gebruikers en onze partners ook nadrukkelijk een impuls aan bijvoorbeeld recreatie en biodiversiteit. Dit doen we met oog voor de oude landschapsstijl, waardoor ons nieuwe landschap beter aansluit op het oude.

Trekpleisters

Onze gemeente heeft veel toeristische trekpleisters. Onze paradepaarden zijn samengevat in ABBA: Archeon, Boskoop, Bentwoud en Avifauna. Zij hebben een grote aantrekkingskracht en zetten Alphen aan den Rijn toeristisch gezien op de kaart. We stimuleren dat deze partijen elkaar vinden en volop samenwerken. Zo kunnen we met Alphen Marketing ABBA beter benutten en landelijk uitdragen.

We zetten in op meer mogelijkheden om meerdaagse recreatie te faciliteren. Dit doen we door te onderzoeken of in de omgeving van de water-

rijke gebieden duurzame recreatieparken te realiseren zijn. Vergunningen voor kleine terrassen schaffen we af en we verlengen de geldigheid van vergunningen.

Daarnaast ondersteunen we initiatieven zoals kamperen bij de boer, om zo groentoeerisme mogelijk te maken. Lokale boeren stimuleren we tot het nemen van deze stap met de aanstelling van een subsidioloog. De subsidioloog onderzoekt samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven welke financiële mogelijkheden er zijn om groen toerisme mogelijk te maken met behoud van het landschap en landbouwtransitie te stimuleren.

Waterrecreatie

Er is veel potentie om waterrecreatie in het centrum van Alphen te realiseren. Hiervoor gaan we de komende jaren de Aar verbinden met de Zegerplas door het verhogen van bruggen. We ontwikkelen recreatieve havens met sanitaire faciliteiten, zodat overnachten wordt gestimuleerd. We realiseren meer boothellingen om boten te water te laten. Ook zien we kansen voor personenvervoer over water. In het Zegerplasgebied realiseren we een aanlegsteiger om de mogelijkheden van waterrecreatie te vergroten. Met deze voorzieningen en de inzet van de recreatieve

ondernemers wordt de aantrekkelijkheid van het Zegerplasgebied versterkt.

Evenementen

Events met nationale (tv-) aandacht zetten Alphen aan de Rijn nóg meer op de kaart. We onderzoeken de mogelijkheid om een groot sportevenement -zoals het tennistoernooi Alphen- weer te organiseren in samenwerking met maatschappelijke en commerciële partners. Ook de organisatie van een groot meerdaags festival zien we als kans om onze gemeente te promoten.

In de gemeente zijn al veel evenementen die een grote aantrekkingskracht hebben. Wet 'n Wild Beachfestival, het Zomerspektakel aan het meer en Alphen Glow zijn mooie evenementen die we graag willen ondersteunen en stimuleren. Daarnaast geven we aan nieuwe initiatieven ruimte en ondersteuning.

Limeshoofdstad

De historie van Alphen aan den Rijn gaat terug tot het Romeinse Rijk aan het begin van onze jaartelling. Met de strategische ligging aan de Rijn en de monding van zijrivieren was Alphen aan den Rijn een markante plek aan de Limes, de grens van het Romeinse Rijk. Die Romeinse historie vinden we onder meer terug in het Archeon waar meerdere Romeinse gebouwen zijn gereconstrueerd.

We willen onze gemeente meer promoten als Limeshoofdstad. Nu de Limes op de werelderfgoedlijst van Unesco staat is dat een flinke opsteker. We staan positief tegenover het initiatief een Romeins schepmuseum te realiseren met de zogenaamde Zwammerdamschepen en ondersteunen dit waar mogelijk. Een Romeins festival zou een meerwaarde zijn voor onze gemeente.

Erfgoed koesteren

We zijn ook trots op onze andere cultuurhistorische erfgoed en zetten in op het behoud daarvan. Met bijvoorbeeld een erfgoedroute die wandelend of per fiets af te leggen is willen we dit meer onder de aandacht brengen. Ook het industrieel erfgoed kan daarbij zichtbaar worden.

Het levend houden van immaterieel erfgoed vinden we minstens zo belangrijk. Denk aan het Boskoopse carnaval en de intochten van Sinterklaas.

kansen om sociaal te ondernemen met inzet van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Aandacht voor het buitengebied

We zetten het groenblauwe karakter van Alphen aan den Rijn op de kaart. De groenblauwe, agrarische identiteit van het buitengebied en het weidse open karakter verfraaien het landschap van Alphen aan den Rijn. Om het buitengebied toekomstbestendiger en aantrekkelijker te maken is het van belang de landbouw naast voedselleverancier ook te zien als beheerder van ons aantrekkelijke landschap. Daardoor ontwikkelt het buitengebied zich tot economische motor

Bereikbaar en bereisbaar

Mobiliteit

Onze gemeente is een vervoersknooppunt in het Groene Hart. Goede bereikbaarheid is belangrijk om Alphen aan den Rijn een aantrekkelijke (vestigings-) gemeente te laten blijven. Voor ondernemers, maar ook voor het leefplezier van onze inwoners. Daarom zetten we op verschillende vlakken in op het duurzaam verbeteren van de mobiliteit.

Fietsknooppunt van het Groene Hart en de Randstad

We willen Alphen aan den Rijn als hét fietsknooppunt van het Groene Hart en de Randstad op de kaart zetten. Fietsrecreatie en aanpalende (meerdaagse) verblijfsmogelijkheden creëren werkgelegenheid en stimuleren investeringen in met name het buitengebied. Hiervoor zetten we samen met Alphen Marketing en Platform Recreatie en Toerisme (PReT) een meerjarige campagne op en voeren deze ook uit. Daarbij denken we aan voldoende pleisterplaatsen en interessante informatieborden over onze gemeente.

We realiseren in samenwerking met de provincie fietsroutes naar de steden om ons heen zoals Zoetermeer, Gouda en Leiden. De veiligheid krijgt

hierbij hoge prioriteit zodat de fietsroutes geschikt zijn voor traditionele fietsen, elektrische fietsen en speed pedelecs. We gaan met scholen in gesprek om fietsveiligheid in de omgeving van de scholen te verbeteren. Met ouderenorganisaties kijken we wat bijdraagt aan de fietsveiligheid van ouderen.

Beter openbaar vervoer

Het openbaar vervoer verbeteren is essentieel voor onze inwoners. We zetten in op goede (buurt)busverbindingen binnen de kernen en tussen de kernen onderling. Hierdoor wordt het voor iedereen mogelijk om binnen onze gemeente te reizen. We realiseren Park & Ride plaatsen met de mogelijkheid om met kleine, energiezuinige bussen in het verdere vervoer te voorzien.

Komend jaar wordt het busvervoer opnieuw aanbesteed. Wij maken ons hard voor een hogere frequentie van buslijn 187 tijdens spitsuren van Boskoop/Hazerswoude Dorp naar Leiden. Daarnaast gaan we in gesprek met de gemeente Zoetermeer, de provincie en Holland Rijnland om de verbinding Zoetermeer – Alphen aan den Rijn – Schiphol – Amsterdam te verkennen. In de Noordrand en Hazerswoude-Rijndijk zetten we

samen met de provincie in op de realisatie van een transferium. Door het transferium wordt het mogelijk om meer gebruik te maken van het openbaar vervoer, waardoor we zorgen voor een goede verbinding van het gehele gebied. Het OV krijgt met de komst van station Hazerswoude-Rijndijk ruim baan. We blijven ons inzetten voor een meer frequente en snellere treinverbinding op het traject Leiden-Utrecht.

Verkeersdoorstroom

De bekende knelpunten willen we snel en adequaat verhelpen. Op korte termijn realiseren we oplossingen om de verkeersproblematiek van Hazerswoude-Dorp te verminderen. We onderzoeken de opties om sluipverkeer tegen te gaan, en we kijken naar manieren om zwaar landbouwverkeer de dorpskern te laten ontwijken. In gesprek met de Gemeente Zoetermeer verkennen we hoe op middellange termijn het verkeer van de N209 kan worden omgeleid. Als deze oplossingen niet voldoende blijken, zetten we in op de komst van een tunnel(-bak) als oplossing voor de lange termijn.

We geven prioriteit aan een tweede oeververbinding bij Boskoop. Op basis van de lopende onderzoeken bepalen we hoe deze oeververbinding het beste kan worden vormgegeven. Zoals we eerder besloten hebben komt er geen weg door of direct langs het Zaanse Rietveld.

In Kerk en Zanen loopt in de spits het verkeer vaak vast. We verbeteren de komende jaren de bereikbaarheid van de wijk, zodat het verkeer veilig en snel door kan stromen.

We hebben in onze gemeente zogenaamde grijze wegen: wegen waarbij de inrichting van de weg niet past bij het gebruik. We willen de veiligheid dan ook verbeteren door de weginrichting beter af te stemmen op de toegestane snelheid. We doen dit door samen met inwoners een verkeerscirculatieplan op te stellen.

Parkeren

Het parkeerbeleid bestaat uit ten minste twee delen: parkeerverordeningen voor gebruik en beheer van de openbare parkeerruimte, en parkeereisen bij gebiedsontwikkeling.

Voldoende en betaalbare parkeergelegenheid is belangrijk voor een prettig verblijf in het centrum. De raad heeft daarom een motie aangenomen om de eerste 1,5 uur parkeren in de parkeergarage in het stadshart gratis te maken. Waar de parkeerdruk structureel hoog is kiezen we voor betaald parkeren, in combinatie met vergunning

uitgifte om die druk te kunnen reguleren. Met de bedrijven die in of nabij het centrum gevestigd zijn en voor medewerkers van de gemeente spreken we af om bij voorkeur gebruik te maken van de Castellumgarage. Parkeren in de kernen, wijken en blauwe zones blijft gratis.

De raad heeft ook een motie aangenomen waarin het parkeren van de toekomst onderzocht moet worden. Wij willen dat parkeren in de wijken en kernen van de gemeente ook in de toekomst mogelijk blijft. Het is dus belangrijk op zoek te gaan naar innovatieve manieren van omgaan met parkeren.

In nieuwbouwwijken onderzoeken we ook de mogelijkheid om aan de randen en op centrale punten parkeerplaatsen te maken in combinatie met laadpalen, deelmobiliteit en eventuele andere (maatschappelijke) voorzieningen.

Spaarpalen

We gaan handhaven en goed gedrag belonen, bijvoorbeeld met zogenaamde spaarpalen. Een paal registreert de snelheid van weggebruikers en wanneer men zich houdt aan de maximale snelheid wordt er een bedrag gedoneerd. De wijk heeft vervolgens de mogelijkheid het gedoneerde bedrag te bestemmen aan een gewenste voorziening in die wijk.

Openbare ruimte

Naast de weginrichting willen we ook werk maken van de openbare ruimte. Een meer natuurrijke inrichting met ruimte voor water maakt ons groenblauwe profiel zichtbaar. De Alphense lijn voor het inrichten en onderhouden van het groen gaan we bijstellen. Hierdoor wordt de frequentie van het onderhoud beter afgestemd op de behoefte. We werken achterstallig onderhoud weg en verkleinen kwaliteitsverschillen tussen wijken en dorpen.

Het groenonderhoud willen we in een vernieuwde vorm met lokale bedrijven uitvoeren: samen met lokale ondernemers en bewonersinitiatieven het groen versterken en onderhouden. Hierdoor komt er meer binding en betrokkenheid voor het groen én we steunen onze ondernemers. We onderzoeken op welke wijze we dit kunnen realiseren.

Het onderhoud van bruggen willen we verbeteren en structureel begroten. We maken een actueel beheer- en onderhoudsplan, zodat we inzichtelijk hebben wat de staat van het onderhoud van de bruggen in onze gemeente is. Veilige wegen en bruggen is hierbij het uitgangspunt.

De basis op orde

Bestaanszekerheid

Voor een deel van onze inwoners is bestaanszekerheid geen vanzelfsprekendheid. Door een laag inkomen of een uitkering, door betalingsachterstanden of schulden lukt het niet meer om financieel rond te komen. De vaste lasten nemen toe terwijl de inkomens gelijk blijven. Meer dan 150 gezinnen kampen met grote problemen door de toeslagenaffaire. Het aantal gezinnen dat vrijwillig of opgelegd gebruik maakt van bewindvoering is flink toegenomen. De bestaanszekerheid kan ook onder druk staan door gebrek aan passende huisvesting of door-

dat de leefsituatie onveilig is. Als deze stabiele basis en de bestaanszekerheid onder druk staan kan de gemeente hulp bieden, voor kortere of langere tijd.

Kansen op de arbeidsmarkt

De krapte op de arbeidsmarkt neemt toe. Bedrijven slagen er niet in voldoende geschikt personeel aan te trekken en te behouden. Hier lijken kansen te liggen. Als gemeente willen we drempels wegnemen zodat iedereen weer kan meedoen. Bij voorkeur in betaald werk. Wie werkt

zorgt voor welvaart, voor sociale solidariteit en voor zichzelf. Wie werkt draagt bij aan de toekomst van de samenleving en is in contact met andere mensen.

Als betaald werk nog niet lukt is vrijwilligerswerk een tussenstap naar betaald werk of een alternatief. Iedereen kan iets, we verwachten dat iedereen een bijdrage levert aan de samenleving, al dan niet in de vorm van een tegenprestatie. Dat vraagt dat inwoners in elk geval taalvaardig zijn. Daarom voorkomen en bestrijden we laaggeletterdheid.

Van nieuwkomers verwachten wij dat zij snel integreren en actief meedoen in de samenleving, bij voorkeur via betaald werk. We ondersteunen hen met inburgeringscursussen zodat zij Nederlands leren en kennis opdoen van de Nederlandse samenleving.

De jeugd heeft de toekomst

We leveren extra inspanningen voor jongeren. Vooral de jongeren die niet naar school gaan en niet aan het werk zijn. We stimuleren dat zij hun kennis en talenten gebruiken om eigen inkomsten te creëren. We zetten in op het halen van een startkwalificatie. Als dat niet (meer) lukt regelen we een werkervaringsplek waar zij werkenderwijs kunnen leren. Voor alle vragen en informatie kunnen jongeren terecht bij het Jongeren Informatie Punt (JIP).

Onmisbare ondernemers

We stimuleren en ondersteunen ondernemers die oog hebben voor de participatie van kwetsbare werknemers. Sociale ondernemers zijn belangrijke bondgenoten in de aanpak van maatschappelijke problemen. Zij bieden leerwerkroutes voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ze hebben oog voor eerder verworven competenties (EVC's) als diploma's ontbreken.

In samenwerking met het (beroeps-) onderwijs, Rijnvicus, de VOA en Stichting WerkVinden kunnen we werkzoekenden aan het werk helpen en ondernemers van personeel voorzien. We denken daarbij aan korte werkgerichte cursussen, flexbanen en zogenaamde mini-jobs. Dit laatste zijn meerdere deeltijdbanen bij meerdere organisaties, maar wel met één coördinerende werkgever. We ondersteunen startups die op zoek zijn naar een coach of een investeerder. Op deze manier vergroten we de kansen op de arbeidsmarkt. Deze samenwerking vraagt stevige structurele afspraken over en weer met rechten en plichten. We weten immers dat vrijblijvende afspraken en ideeën niet tot concrete resultaten leiden.

Rijnvicus

Rijnvicus is ons sociale ontwikkelbedrijf voor de inwoners voor wie de reguliere arbeidsmarkt nog buiten bereik ligt. Hier zijn mogelijkheden om een vak te leren. Rijnvicus doet dit in nauwe samenwerking met de lokale en regionale bedrijven. Voor wie dit kan is Rijnvicus een opstap naar werk bij een regulier bedrijf. Daarnaast blijft Rijnvicus van blijvende betekenis voor inwoners die een beschutte omgeving nodig hebben om te kunnen werken.

Hulp bij geldzorgen

We blijven volop ondersteunen bij financiële problemen. De campagne 'Geldzorgen, hulp vragen kost niets', blijven we met regelmaat herhalen. Ook het actief afgaan op signalen van financiële achterstanden om zo grotere problemen te voorkomen zetten we voort. De verschillende regelingen voor inkomensondersteuning blijven. We ondersteunen de voedsel- en kledingbanken. Informatie over minimaregelingen en bijzondere bijstand gaan we beter en breder verspreiden. We weten dat lang niet iedereen die gebruik kan maken van deze regelingen dat ook daadwerkelijk doet. Dat moet anders.

Naast het Jeugddeelnamefonds Alphen aan den Rijn willen we een vergelijkbaar fonds voor 18-plussers. We organiseren specifieke kortingen, gratis toegang en extra's voor minima, bijvoorbeeld in de vorm van een Alphenpas. Deze kortingspas is beschikbaar voor alle inwoners. De pas kan bijvoorbeeld korting geven bij het zwembad, bij cursussen of bij bepaalde winkels.

We zien een blijvend beroep op schuldhulpverlening. We gaan deze hulpverlening zelf uitvoeren zodra de overeenkomst met de huidige uitvoerder afloopt. We verwachten dat we zo nog sneller en effectiever hulp kunnen inzetten, in combinatie met verschillende vormen van inkomensondersteuning.

Hulp op maat

Soms is het nodig om verder te kijken dan het recht toe recht aan uitvoeren van wet- en regelgeving. Dan is maatwerk nodig om bestaanszekerheid te kunnen garanderen. Maatwerk betekent ook dat we durven experimenteren om tot duurzame oplossingen te komen. We maken hiervoor gebruik van de 'omgekeerde toets' en de 'doorbraakmethode'. Dit zijn werkwijzen waarbij de behoefte van de inwoner centraal staat en gezocht wordt naar mogelijkheden. Wet- en regelgeving is dan niet per definitie het startpunt en leidend, maar helpend. Waarbij het doel blijft dat de inwoner weer grip krijgt op diens eigen situatie.

Starten bij de vraag van de inwoner betekent ook aanwezig zijn waar de inwoner is. Dus in het buurtcentrum, in de nabijheid van andere vormen van hulpverlening en zorg. Hier is de drempel lager om hulp te vragen. Ook de gemeentelijke informatie over inkomensvoorzieningen, hulp bij geldzorgen en het JIP zijn in de wijk aanwezig.

Om direct een scherp beeld te krijgen van de hulpvraag is de inzet van breed en goed geschoolde professionals bij het eerste contact onmisbaar. En doordat meerdere organisaties in de wijk actief zijn is de juiste hulp snel ingeschakeld.

Vitale wijken

Gelijke kansen voor iedereen

Iedereen moet mee kunnen doen in onze samenleving. Dat begint bij het bieden van dezelfde kansen aan alle kinderen en jongeren om zich te ontwikkelen en te ontplooien. Omdat de start van elk kind anders is, kan het nodig zijn om ongelijk te investeren om gelijke kansen te creëren. Dit geldt niet alleen voor kinderen maar kan in elke levensfase van belang zijn. We kiezen dan ook voor preventief investeren in de ontwikkeling van kinderen en groepen inwoners die op achterstand staan.

Bij het buurtcentrum

Het buurtcentrum in de eigen woon- en leefomgeving is de centrale plek in de wijk. In het buurtcentrum loop je makkelijk binnen en kan je vragen stellen over allerlei zaken. Informatie over voorzieningen en activiteiten is overzichtelijk beschikbaar op wijkniveau (sociale kaart). Buurtmoeders geven opvoedingstips en weten waar je terecht kan met specifieke vragen. Er zijn allerlei activiteiten met en voor inwoners. Dit is des te belangrijker in buurten waarvan we weten dat ouderen, ouders, kinderen en jongeren minder

mogelijkheden hebben. Zo helpen inwoners elkaar in het versterken van zelfredzaamheid en zelfstandigheid.

Het buurtcentrum is ook de plek waar goede resultaatgerichte hulp of ondersteuning in huis geregeld kan worden

Een stevige basis

We werken, zo preventief als mogelijk, aan het versterken van het veilig, gezond en kansrijk opgroeien van onze kinderen in de opeenvolgende levensfasen. Met 'kansrijke start' bouwen we een netwerk van deskundigen om het kind en het gezin zodat elk kind de eerste 1000 dagen een gezonde en veilige basis krijgt.

De huidige kinderopvang, voorschoolse educatie en peuterspeelzaal worden waar dat kan samengevoegd tot een kindcentrum waarbij gespecialiseerd personeel al in een heel vroeg stadium ontwikkelingsachterstanden en

-voorsprongen herkent. Waar het mogelijk is werken we toe naar gedeelde locaties van het kindcentrum en de basisschool. Zo worden alle kinderen bereikt, groeien ze samen op en leren ze van elkaar. In het kindcentrum staat de ontwikkeling van het kind centraal. Elk kind kan daar spelenderwijs voorschoolse educatie krijgen. Dat betekent dus geen peuter- en kleutertoetsen maar een stimulerende, taalrijke omgeving.

Rijke schooldag

De rijksoverheid wil met de regeling 'Rijke Schooldag' lokale coalities vormgeven van gemeente, scholen, cultuurinstellingen, sportorganisaties, jeugd/jongerenwerk, GGD, kinderopvang en andere partijen. Ook wij vinden dat elke leerling de kans verdient om zijn of haar talenten te ontdekken en gezond op te groeien. Daarom stimuleren wij de samenwerkende partners binnen Alphen Vitaal en KHABBAZ om van deze regeling gebruik te maken zodra deze beschikbaar komt voor onze gemeente.

Samen bouwen aan goed onderwijs

Kinderen en jongeren brengen de hele wereld met zich mee de school in. Dat vraagt veel van scholen. Het onderwijs heeft een belangrijke taak in het voorkomen en wegwerken van ongelijke kansen. Met voor- en voorschoolse educatie zetten we in op goede taalontwikkeling. Waar gezins- en jeugdproblemen op de voorgrond treden is een goede verbinding tussen onderwijs en hulpverlening onmisbaar. Om de veiligheid te versterken en jeugdcriminaliteit te voorkomen en te bestrijden werken jongerenwerk, leerplicht, zogenoemde jeugdboa's en jeugdhulpverleners nauw met elkaar samen. Daarbij is speciaal aandacht voor de verleiding door loverboys en geldezels en voor het risico van radicalisering.

Ook in het onderwijs zien we een toename van het lerarentekort. Juist waar kwetsbare en minder kansrijke kinderen naar school gaan zijn goede leerkrachten belangrijk. Daarom geven we voorrang aan woningtoewijzing bij leerkrachten.

We herijken het integraal huisvestingplan voor het primair onderwijs zodat het toekomstgericht is. Schoolgebouwen moeten ruimte bieden aan actuele ontwikkelingen zoals de rijke schooldag. Het realiseren van energie neutrale schoolgebouwen krijgt de komende jaren prioriteit, evenals het voortzetten van de groen-blauwe schoolpleinen. De gestegen bouwkosten mogen hierbij geen belemmering zijn.

Beroepsonderwijs

Het uitgangspunt is dat elke jongere een startkwalificatie behaalt, dus minimaal een havo diploma of mbo-2 niveau. Om meer perspectief en kansen te bieden voor jongeren hebben we behoefte aan verbreding en versterking van het beroepsonderwijs in onze gemeente. Dit betreft zowel het mbo- als het hbo-onderwijs. Tegelijk is dit nodig om de verbinding tussen onderwijs en het lokale bedrijfsleven te versterken en innovaties stevig in te bedden. Dit geldt voor de Greenport sector en de duurzame logistiek, de sterke bedrijfssectoren in onze gemeente. De VOA en de EDBA laten ons weten dat zij zorgen hebben of er voldoende geschikt personeel beschikbaar blijft. De verbinding met het beroepsonderwijs vergroot het personeelsaanbod.

Ook willen we een stevige band met beroeps-onderwijs voor zorg en welzijn, sectoren waar de komende jaren eveneens behoefte blijft aan goed opgeleid personeel. Daarnaast liggen er kansen op archeologisch gebied voor een verbinding met het hbo-onderwijs.

Jeugdhulp is familie- of netwerkhelp

Zorg inzetten voor een jeugdige doen we het liefst zo dichtbij mogelijk, zodat onze jeugd zo normaal mogelijk kan opgroeien. We zetten in op preventie op die gebieden waar het effectief is, zoals bij programma's die pesten helpen te voorkomen of door voldoende bewegen en sporten mogelijk te maken. Opgroeien gaat niet zonder horten en stoten. Daarom bieden we ouders een laagdrempelige mogelijkheid om contact te zoeken met deskundigen wanneer ze het even niet meer zien zitten, zelfs al is het enkel om tips en advies te ontvangen.

Organisatie jeugdhulp

De overeenkomst met GO! voor jeugd eindigt eind 2023. Dat betekent dat we per 2024 nieuwe afspraken maken. De rijksoverheid gaat meer regionale samenwerking verplicht stellen voor specialistische vormen van jeugdhulp zoals jeugdhulp met verblijf en behandeling. Dat betekent dat we in de Rijnstreek rechtstreeks verantwoordelijk blijven voor welzijn en preventie, de toegang tot de jeugdhulp en ambulante jeugdhulp.

De toegang tot de jeugdhulp willen we dichterbij de gemeente organiseren om zo meer grip en sturing te krijgen. We doen dit door resultaat-

gerichte indicatiestelling apart onder te brengen bij een organisatie die dit goed kan. De professionals van deze 'toegangsorganisatie' zijn te vinden in het buurthuis en bij het onderwijs. De mening van de jeugdige en de ouders/verzorgers krijgt een belangrijke plek in het plan dat wordt opgesteld. Nadat de benodigde hulp bepaald is wordt geregeld dat deze hulp geboden wordt door de meest geschikte hulpverlener. Dat vraagt nauwe samenwerking tussen de jeugdhulp en de volwassenhulp, veel jeugdhulpvragen zijn feitelijke gezinsvragen.

Voor het contracteren van de jeugdhulp zal zo spoedig mogelijk gestart worden met een aanbesteding. Voor specialistische jeugdhulp werkt de 'toegangsorganisatie' samen met de specialistische jeugdhulp in Holland Rijnland.

De gemeenteraad wordt nauw betrokken bij de keuzes die we maken. Jaarlijks bespreken we de inzet van de gecontracteerde partners door middel van evaluaties en de resultaten die zij behalen. Het manifest 'Opgroeien, opvoeden en jeugdhulp in Alphen aan den Rijn' vormt de basis van onze activiteiten en de samenwerking met andere partners.

Niemand tussen wal en schip

Omdat we werken vanuit de bedoeling van de wet, voorkomen we dat er een abrupte overgang is als een inwoner door leeftijd of beperking onder de regels van een andere wet valt. Dat geldt voor een jongere die 18 wordt en 'overgaat' van de Jeugdwet naar de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). En voor de inwoner die geïndiceerd wordt voor de Wet langdurige zorg (Wlz) en niet langer een beroep kan doen op de Wmo. Er is een overbruggingsbudget beschikbaar om de overgang goed te laten verlopen.

Inclusie

Wij willen dat elke inwoner op zijn of haar eigen wijze actief mee kan doen in een sociaal inclusieve samenleving. We gaan uitsluiting van mensen (met een beperking) tegen en bevorderen insluiting in de samenleving van mensen en groepen op basis van gelijkwaardige rechten en plichten. We gaan hierbij uit van een positieve kijk op gezondheid en willen dat mensen zoveel als mogelijk zelf de regie hebben en houden over hun leven.

Het is belangrijk om deel te kunnen nemen aan het reguliere arbeidsproces, vrijwilligerswerk of aan vrijetijdsbesteding. Zo kunnen gelijkwaardige sociale relaties opgebouwd worden als belangrijke voorwaarde voor inclusie. Wij spannen ons in om iedereen mee te laten doen door drempels weg te nemen, ook in beleid.

Maatschappelijke zorg

Per 2023 zijn we als gemeente zelf aan zet voor de opvang en huisvesting van dak- en thuislozen en van inwoners met ernstige psychische beperkingen. We nemen deze zorgplicht over van Leiden die dit nu nog uitvoert voor de hele regio Holland Rijnland. We krijgen daarmee de beschikking over de rijksmiddelen voor het uitvoeren van deze taak.

Er zijn nu al diverse opvang- en huisvestingsplekken in onze gemeente. We houden vast aan

kleinschalige woonvormen, midden in de wijk, midden in het gewone leven. Zo is informele steun in de directe omgeving beschikbaar en wordt de zelfredzaamheid bevorderd.

We sluiten niet uit dat er behoefte is aan uitbreiding van deze specifieke woonplekken. We staan open voor particuliere initiatieven. Daarnaast maken we hierover prestatieafspraken met de woningcorporaties.

Lerend beleid

Om te weten wat echt werkt en waar verbetering nodig is maken we steeds meer gebruik van big data. Big data leveren gegevens die we kunnen verwerken tot informatie. Deze informatie geeft ons handvatten om op wijk en buurtniveau de juiste keuzes te maken. En het helpt ons bij monitoring en evaluatie van wat we doen zodat we kunnen bijstellen.

Positieve gezondheid

Gezond leven en welbevinden

Iedereen vindt een goede gezondheid belangrijk in het leven. Een goede gezondheid omvat ook fysiek, mentaal en sociaal welbevinden. We spreken bij voorkeur over positieve gezondheid waarbij de nadruk ligt op veerkracht, de mogelijkheid om je aan te passen en wat het leven betekenis geeft. Voor positieve gezondheid is het ontmoeten en echt contact met medemensen onmisbaar, net als sport en bewegen, en genieten van kunst en cultuur. Iedereen moet de mogelijkheid hebben hiermee in aanraking te komen. Mocht ondersteuning of zorg nodig zijn, dan is deze toegankelijk.

Ontmoeten en ontplooiën

Inwoners krijgen zoveel mogelijk vrijheid en ruimte om zelfstandig of samen met andere inwoners en maatschappelijke organisaties hun eigen leven en leefomgeving vorm te geven. In de gemeente is een breed scala aan activiteiten beschikbaar om anderen te ontmoeten en te ontspannen. Verenigingen, kerken en diverse organisaties zetten zich hiervoor in met vrijwilligers en professionals in alle dorpen, wijken en buurten. In bijeenkomsten of cursussen kan je informatie krijgen over bijvoorbeeld een gezonde leefstijl of zingeving of ga je aan de slag met het ontwikkelen van je talenten.

Bovenal preventie

We zetten stevig in op preventie. Het voorkomen van problemen, ziekte of beperkingen is beter dan het oplossen of genezen. Bij het organiseren van diverse activiteiten is een belangrijke rol weggelegd voor de preventiepartners Participe, Kwadraad en Alphen Vitaal. De gemeente heeft hen een meerjarige subsidie verstrekt in het kader van de subsidieregeling Preventie. Welke activiteiten in welke wijken georganiseerd worden wordt door inwoners bepaald. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde wijkprofielen. Deze wijkprofielen laten zien wat in welke wijk speelt of nodig is. Deze informatie komt van inwoners, dorps- en wijkraden en andere partners. De GGD peilt eens per vier jaar hoe het met de inwoners in de wijk gaat en waar zorgen zijn.

De preventiepartners hebben daarnaast een belangrijke signalerende rol. Waar er zorgen zijn over inwoners of buurten leggen zij contact met partners die ondersteuning of zorg verlenen, zowel op het sociale als op het medische vlak.

Daarmee ontstaat een snelle route van algemene voorzieningen naar specifieke hulp.

De gemeente geeft eveneens subsidie aan diverse verenigingen en stichtingen. Nu is het nog zo dat deze subsidie elk jaar aangevraagd en verantwoord moet worden. We gaan dit vereenvoudigen zodat een subsidie voor meerdere jaren verstrekt kan worden met tussentijdse verantwoording.

Fit en vitaal

Goed en veel bewegen geeft plezier, maakt gelukkig en voorkomt problemen als je ouder wordt. Een groene omgeving die uitnodigt tot bewegen en daarvoor mogelijkheden biedt is daarvoor een voorwaarde. We zetten in op wandel- en fietspaden en beweegtuinen voor jong en oud. Die omgeving is veilig, geschikt voor inwoners met een beperking en heeft bankjes zodat je ook even kan uitrusten. Vooral het landelijke buitengebied maar ook de parken in onze gemeente bieden hiervoor veel mogelijkheden.

Er is behoefte aan meer overdekte sportaccommodaties, ook voor gymlessen. We verkennen de mogelijkheid van een vitaliteitscentrum met indoor sporthal bij De Hoorn in combinatie met woningen. Bij sportpark De Bijlen willen we een multifunctionele sportaccommodatie realiseren gericht op sport en bewegen die ook door het onderwijs gebruikt wordt.

Schaatsbaan

Om de schaatsbaan in de kern Alphen aan den Rijn mogelijk te maken wordt een éénmalige financiële investering gedaan. Deze schaatsbaan kan natuurlijk gebruikt worden door de schaatsverenigingen. Kinderen uit het primair onderwijs krijgen zo de mogelijkheid elk jaar te schaatsen. En de baan kan ingezet worden voor lessen bewegingsonderwijs.

Verenigingen

De vele verenigingen die actief zijn met sport en bewegen blijven we ondersteunen met subsidies en met de inzet van Alphen Vitaal. Meer dan tot nu toe gaan we verenigingen gelijk behandelen en subsidies gelijk trekken. We bieden ruimte aan verenigingen om het onderhoud zelf te regelen, de gemeente voert alleen een toets uit. De regels voor gebruik van de sportaccommodaties passen we aan zodat ook professionele sportaanbieders gebruik kunnen maken van de sportvelden.

De bibliotheek en Parkvilla, Castellum en het Floragebouw zijn belangrijke centra voor kunst- en cultuuruitingen. We zetten in op programmering van livemuziek in bestaande voorzieningen en creëren geen nieuw fysiek poppodium.

Vier het leven

We zien graag evenementen en festivals in onze wijken en kernen en zien veel kansen voor uitbreiding daarvan. Op deze manier bieden we meer mogelijkheden voor jongeren en hun wensen. De opening van het cultureel seizoen kan meer aandacht krijgen, we gaan dat verkennen met KHABBAZ. Daarbij denken we onder meer aan een cultuur4daagse of cultuurestafette in de verschillende kernen waarbij samenwerking lokale organisaties en verenigingen zich presenteren en samenwerken.

Voor evenementen hebben we een aantal uitstekende locaties die nu nog weinig benut worden zoals De Werf bij de Rijnhaven en in het Bentwoud. Om initiatiefnemers te ondersteunen gaan we regelgeving en vergunningen vereenvoudigen.

Spelen en speeltuinen

Spelen is een belangrijk onderdeel van opgroeien. Voor het spelen zijn openbare locaties beschikbaar en een aantal speeltuinen. We investeren in het veilig en toegankelijk houden van onze speelplekken en trapveldjes. We ondersteunen onze speeltuinenverenigingen zodat de speeltuinen veilig zijn en beschikbaar blijven.

Doe het zelf

Kunst en cultuur zijn de smaakmakers van het leven. Dan kan zijn door het zelf te creëren of door het te beleven. We willen dat iedereen toegang heeft tot kunst en cultuur in de eigen leefomgeving en zo de eigen talenten kan ontdekken en ontwikkelen. We stimuleren kleinschalige initiatieven die hier werk van maken en ondersteunen dit zo nodig met een subsidie. Voor kinderen gaat de Rijke Schooldag hierin veel betekenen.

Preventiefonds

Om de gewenste samenwerking tussen de zorgverzekeraar(s) en gemeente tot stand te brengen onderzoeken we de inrichting van een preventiefonds. In een dergelijk fonds kunnen de deelnemende partijen de beschikbare middelen bundelen en eventuele opbrengsten terug laten vloeien in het fonds (shared savings). Ook kan er door deze partijen gezamenlijk een maatschappelijk doel gesteld worden hoeveel zorgkosten er door de investeringen in preventie worden voorkomen, en navenant wordt op basis daarvan het fonds gevuld. Aangezien gezondheidswinst door preventie niet alleen leidt tot minder zorgkosten, maar juist ook tot een hogere productiviteit willen we werkgevers vragen mee te laten betalen. Daar zou dan tegenover staan dat niet alleen de gemeente en verzekeraar(s), maar ook werkgevers projecten kunnen financieren uit dit fonds.

Dierenwelzijn

'Respect in een samenleving begint met respectvol en humaan omgaan met dieren' (Gandhi). De basis is het huidige dierenwelzijnsbeleid van onze gemeente. Daarom zetten wij onder meer in op het bevorderen van het chippen van huiskatten en steriliseren van zwervkatten in samenwerking met dierenartsen, de opvang en verzorging van zwervdieren en controle op het chippen van honden. We zijn voorstander van het opnemen van dierenwelzijn in het lesmateriaal voor basisscholen.

Als hulp nodig is

Er zijn bij iedereen momenten in het leven dat hij of zij er niet meer zelf uit komt. Dan is hulp of zorg nodig. Wat precies nodig is, kan voor iedereen anders zijn. Daarom stellen professional en inwoner samen een zogenaamd maatwerkarrangement op. Zo wordt samen gezocht naar de juiste balans tussen het nemen van eigen verantwoordelijkheid en een aanbod van voorzieningen voor hulp en ondersteuning. Daarbij is nadrukkelijk oog voor de mogelijkheden en de begrenzing van het sociale netwerk van de inwoner met de naasten die mantelzorg leveren. Nadat bepaald is dat hulp nodig is, bepaalt de inwoner zelf of hij of zij deze hulp in natura wil of dat hij of zij kiest voor een persoonsgebonden budget (pgb) waarmee de hulp zelf geregeld wordt.

In dit proces van doen, evalueren en leren is het belangrijk dat steeds kleine zichtbare veranderingen tot stand worden gebracht, waarmee de inwoner gestimuleerd en uitgenodigd wordt om zelf in beweging te komen. Door een beroep te

doen op de mogelijkheden van de inwoner neemt het zelfvertrouwen en de zelfregie toe. Daarnaast wordt zo de professionele hulp efficiënt ingezet waardoor deze beschikbaar is voor de inwoners die deze het hardste nodig hebben.

Als herstel niet meer mogelijk is staat het behouden of versterken van de eigen regie centraal met als doel zo lang mogelijk zelfstandig blijven in de eigen leefomgeving. Voor inwoners met dementie en hun naaste omgeving is het bezoeken van het Ontmoeting Centrum Dementie (OCD) van grote betekenis. We zien nu al een tekort aan mogelijkheden bij de huidige OCD's. Met de toenemende vergrijzing en de toename van inwoners met dementie moet het aanbod aan mogelijkheden en variatie van OCD's uitgebreid worden.

Ondersteunen mantelzorg

Om mensen die intensieve mantelzorg leveren te ontlasten komen er extra mogelijkheden zoals een respijthulp of een respijthuis. We hebben specifiek aandacht voor jonge mantelzorgers.

Om zelfredzaam en zelfstandig te blijven kunnen allerhande hulpmiddelen verstrekt worden, is huishoudelijke hulp beschikbaar en kan de woning worden aangepast. Als dit hulpmiddel of deze aanpassing niet meer nodig is, wordt deze zoveel als mogelijk opnieuw gebruikt.

Financiële draagkracht

Bij het verstrekken van een hulpmiddel of een woningaanpassing wordt conform de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) een eigen bijdrage gevraagd. Bij een aanvraag huishoudelijke hulp wordt sinds begin 2022 de financiële draagkracht van de inwoner getoetst. Als een inwoner financieel draagkrachtig is wordt niet in huishoudelijke hulp op kosten van de gemeente voorzien. Deze maatregel wordt geëvalueerd en zo nodig gewijzigd.

Sturen op resultaat

Als gemeente volgen we nauwgezet of de inzet van hulp en ondersteuning resultaten opleveren bij onze inwoners. Het effect van de benodigde ondersteuning staat centraal, niet het recht op een specifiek aanbod. We redeneren daarbij vanuit de bedoeling van de wet. We maken heldere afspraken met de uitvoerende partners en monitoren dit als gemeente. Een beter inzicht in wat werkt en wat niet werkt helpt bovendien om de kosten te beheersen.

Financiële leidende principes

De Alphense gemeentebegroting omvat jaarlijks ongeveer 350 miljoen euro. De coalitie heeft tien leidende principes vastgesteld om verantwoord met dit gemeenschapsgeld om te gaan. Op basis van deze principes gaat de aandacht uit naar kansen voor de inwoners en de leefomgeving en is de focus niet te veel gericht op risico's. Dat dit belangrijk is hebben we de afgelopen jaren ervaren door ontwikkelingen die een flinke

invloed hebben op de gemeentefinanciën. Eerst was dit de Covid pandemie en recent is dit de oorlog in Oekraïne waardoor nu opvang en onderdak voor vluchtelingen wordt geregeld in onze gemeente.

De ambities in dit coalitieprogramma lijken financieel haalbaar en uitvoerbaar. In het Uitvoeringsprogramma wordt dit geconcretiseerd.

1. Starten met een financiële stresstest

Op basis van dit coalitieakkoord zal het nieuwe college een uitvoeringsprogramma opstellen met een financiële onderbouwing. Met het uitvoeren van een financiële stresstest wordt onderzocht of het programma en de financiën solide zijn en voldoende wendbaar om onverwachte kosten te kunnen dekken.

2. Rijksbudgetten zijn kaderstellend

Regelmatig komen nieuwe of aangepaste budgetten van het rijk beschikbaar voor specifieke gemeentelijke taken. Deze budgetten zullen bestemd en uitgegeven worden waar zij voor bedoeld zijn.

3. Incidenteel en structureel blijven gescheiden

In de gemeentebegroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele inkomsten en uitgaven. Het kan niet zo zijn dat terugkerende kosten betaald worden met éénmalige budgetten.

4. Inkomsten en uitgaven blijven binnen een begrotingsprogramma

De gemeentebegroting kent diverse begrotingsprogramma's met elk een eigen onderwerp. De gemeenteraad stelt de omvang van de programma's vast en bepaalt welke uitgaven daarbinnen gedaan kunnen worden. Het college heeft een zekere vrijheid binnen dit programma om veranderingen in inkomsten en uitgaven op te vangen. Mocht er extra geld nodig zijn, dan beslist de gemeenteraad hierover.

5. Nieuwe uitgaven voldoen aan het 3xO criterium

Het kan zo zijn dat er gedurende het jaar financiële tegenvallers zijn, of onverwachte uitgaven. Hierboven is al de Covid pandemie genoemd en de toestroom van vluchtelingen. Ook valt te denken aan onverwachts hoge prijsstijgingen doordat grondstoffen schaars worden. In die gevallen kan de begroting aangepast worden. Daarbij geldt de voorwaarde dat de nieuwe uitgaven onvermijdelijk, onvoorzien en onuitstelbaar zijn, ook wel aangeduid als de 3 O's

6. In het voor- en najaar wordt gerapporteerd over de actuele situatie

In de voorjaars- en najaarsnota wordt de actuele situatie van de gemeentebegroting gepresenteerd aan de gemeenteraad. Op deze manier houdt de gemeenteraad goed zicht op de financiële situatie van de gemeente. Mochten er aanpassingen nodig of gewenst zijn, dan zijn dit bij uitstek de momenten om bij te sturen.

7. Onderzocht wordt hoe de jaarlijkse IRS middelen beter benut kunnen worden

Elk jaar komt een aantal miljoen beschikbaar vanuit de voormalige integrale reserve groot onderhoud, de zogenaamde IRS middelen. Deze middelen worden tot nu toe jaarlijks toegevoegd aan de algemene reserve. Het is de wens deze middelen beter te benutten. Op welke wijze dit het beste kan zal onderzocht worden en aan de gemeenteraad voorgelegd worden.

8. De financiële en ambtelijke mandaten worden opnieuw afgewogen

De bevoegdheid om te besluiten over financiële en juridische zaken zoals subsidies en contracten is vastgelegd in diverse mandaten. Hierdoor kan in de ambtelijke organisatie snel en adequaat gehandeld worden. De zorg is echter dat het college hierdoor onvoldoende zicht heeft op relevante en politiek gevoelige besluiten. Om deze reden zal opnieuw getoetst worden of de mandaten juist belegd zijn.

9. De gemeente behoudt haar stevige financiële positie

Uitgangspunt is een sluitende begroting en het behouden van een goede financiële positie. We verhogen de lasten voor inwoners en bedrijven niet tenzij onvoorziene ontwikkelingen dit noodzakelijk maken. We passen wel een inflatiecorrectie toe. De financiële positie bepalen we aan de hand van een set aan kengetallen zoals de weerstandsratio en de solvabiliteit. De waarden daarvan zijn opgenomen in de gemeentelijke begroting. Er zou opnieuw gekeken kunnen worden naar de gewenste hoogte van deze kengetallen.

10. Na twee jaar wordt het coalitieakkoord herijkt

Een coalitieakkoord schrijven voor vier jaar vraagt een vooruitziende blik die niet helemaal realistisch is. Om deze reden zal halverwege de coalitieperiode een zogenaamde midterm review gehouden worden. Dit biedt de kans om te toetsen of het coalitieakkoord voldoende veerkracht biedt om in te springen op de actualiteit of dat een aanpassing wenselijk is.

Samenwerking met partners

Op 14 mei 2022 is gesproken met samenwerkingspartners om te komen tot dit coalitieakkoord. Omdat hier de hoofdlijnen voor de komende vier jaar beschreven zijn, is niet alle inbreng van partners opgenomen. Diverse aanbevelingen worden nog verwerkt in het uitvoeringsprogramma. Wij danken onderstaande partners voor hun komst en adviezen!

- Stichting landschapsfonds Alphen aan den Rijn
- PReT (Platform Recreatie en Toerisme)
- IVN
- Habeko
- Woonforte
- Marktplatform Alphen aan den Rijn
- Archeon
- Avifauna
- Alphen Marketing
- EDBA
- VOA (en Stichting Centrum Management)
- KHABBAZ
- GO! voor jeugd
- Tom in de buurt
- Participe
- Stichting Alphen Vitaal
- Adviesraad Samenleving
- Alphen op 1 lijn
- Stichting Geldzorg
- Stichting Kwadraad
- Kledingbank Groene Hart
- Belangenvereniging Zwammerdam
- Buurtcomité VNR Boskoop
- Vereniging Vrienden van Park Zegersloot
- Stichting Kaju Putih
- Dorpsoverleg Benthuisen
- Dorpsoverleg Hazerswoude-Rijndijk West
- Dorpsoverleg Koudekerk aan den Rijn
- Dorpsoverleg Groenendijk

Alphen aan den Rijn

Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon: 140172
gemeente@alphenaanrijn.nl
www.alphenaanrijn.nl